

Pikkulapsen pneumokokkirokote

Pneumokokki-bakteeri aiheuttaa erilaisia sairauksia, kuten aivokalvotulehduksia, verenmyrkytyksiä, keuhkokuumetta ja korvatulehduksia. Erityisen yleisiä pneumokokin aiheuttamat taudit ovat alle 2-vuotiailla sekä yli 65-vuotiailla.

Pikkulapset voivat nyt saada pneumokokkirokotteen maksutta neuvolasta osana kansallista rokotusohjelmaa. Tässä esitteessä kerrotaan pneumokokkitaudeista ja niitä vastaan suunnatusta pneumokokkirokotteesta.

Mitä ovat pneumokokkitaudit?

Pneumokokkitaudit ovat pneumokokki-bakteerin aiheuttamia tauteja, joista osa on lieviä, osa vakavia tai jopa hengenvaarallisia.

Kun pneumokokkibakteeri todetaan verestä tai aivo-selkäydinnesteestä, on kyseessä vakava pneumokokkitauti. Tällaisia ovat esimerkiksi aivokalvotulehdus ja verenmyrkytys. Pneumokokki on myös tavallisin bakteeriperäisen keuhkokuumeen ja välikorvatulehduksen aiheuttaja.

Vuosittain Suomessa todetaan pikkulapsilla

- 100 laboratoriotarkastusta varten varmistettua pneumokokin aiheuttamaa vakavaa tulehdusta
- noin 2500 keuhkokuumetta
- Noin 30 000 välikorvatulehdusta. Jopa 70 prosenttia lapsista sairastaa vähintään yhden välikorvatulehduksen kahden vuoden ikään mennessä.

Suurin osa vakavistakin infektioista paranee. Kuitenkin yksi lapsi vuodessa kuolee ja 12 prosentille jää merkittävä, pysyvä kuulovaurio.

Miten pneumokokki tarttuu?

Pneumokokki leviää ihmisestä toiseen pisaratartuntana esimerkiksi yskiessä ja aivastaessa. Se voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, esimerkiksi leluista tai muilta pinnoilta, joille on joutunut bakteereja.

Terveetkin ihmiset voivat kantaa pneumokokkibakteeria nenänielussaan ja levittää sitä eteenpäin sairastumatta itse. Erityisesti pienet lapset toimivat bakteerin kantajina. Tämän vuoksi pneumokokki leviää helposti esimerkiksi päiväkodeissa tai lapselta isovanhemmille.

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Millainen rokote pneumokokkirokote on?

Kansallisen rokotusohjelman rokotukset aloitetaan Synflorix-rokotteella. Se on kehitetty suojaamaan kymmentä yleisintä pneumokokkityyppiä vastaan. Alustavaa tutkimusnäyttöä on siitäkin, että rokote suojaisi myös Hemofilus-bakteerin aiheuttamilta korvatulehduksilta.

Rokotteessa ei ole eläviä bakteereita, joten se ei voi aiheuttaa pneumokokkitauteja. Rokote sisältää pieniä bakteerin kuorikerroksen osasia ja proteiineja. Rokotteen vaikutuksen vahvistamiseksi tehosteaineena on käytetty alumiinisuoloja. Säilytysaineita rokote ei sisällä.

Milloin rokote annetaan?

Lapsi saa rokotteen ollessaan 3, 5 ja 12 kuukauden ikäinen. Samaan aikaan lapselle voi antaa myös muita rokotteita.

Kuinka tehokas rokote on?

Aiempien tutkimusten perusteella on odotettavissa, että rokote vähentäisi rokotettujen pikkulasten

- pneumokokin aiheuttamia aivokalvotulehduksia ja verenmyrkytyksiä noin 90 prosenttia
- vakavaa keuhkokuumetta 25 prosenttia
- kaikkia välikorvatulehduksia vähintään 6 prosenttia.

Kun bakteerin kierto väestössä rokotusten ansiosta vähenee, voivat myös rokottamattomien pneumokokkitaudit vähentyä. Näin esimerkiksi sisarukset tai isovanhemmat voivat välttyä sairastumasta pneumokokkitautiin.

Onko rokote turvallinen?

Pneumokokkirokote on tutkimuksissa todettu turvalliseksi. Pistoskohdassa voi ilmetä paikallisia oireita, kuten kipua, punoitusta, turvotusta ja kovuutta. Yleisinä rokotusreaktioina voi ilmetä ärtyneisyttä, itkuisuutta, ruokahaluttomuutta, oksentelua, ripulia, kuumetta ja uneliaisuutta.

Nämä oireet menevät nopeasti ohi. Paikallisreaktioita, kuumetta ja ärtyisyyttä voi lievittää tavallisilla kuume- ja tulehduskipulääkkeillä. Vain varmuuden vuoksi niitä ei kuitenkaan kannata käyttää, vaan vasta jos oire ilmaantuu. Paikallista punoitusta, kuumotusta ja turvotusta voi lievittää myös viileillä kääreillä.

Sopiiko rokote kaikille lapsille?

Pneumokokkirokotteen voi antaa lähes kaikille lapsille. Rokotetta ei voi antaa jos lapsella on todettu voimakas yliherkkyys jollekin rokotteen aineosalle. Tällainen voimakas yliherkkyys on erittäin harvinaista.

Kuumeista lasta ei rokoteta. Rokotusta siirretään kunnes lapsi on toipunut.

Tietoa pneumokokkirokotteesta osoitteesta <http://www.ktl.fi/portal/17108>

